

ዳኞች፡- ሐገስ ወልዱ

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

ነጋ ዱፍሳ

አዳነ ንጉሴ

አመልካች ፡- አቶ ትዕዛዙ አርጋው - ቀረቡ።

ተጠሪ ፡- የቤንሻንጉል ጉሙዝ ክልላዊ ም/ቤት - አልቀረበም።

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍ ር ድ

የአሁኑ አመልካች ለሥር የአሰሳ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት ባቀረቡት ክስ የአሁኑ ተጠሪ /የሥር ተከላሽ/ በሕገ ወጥ መንገድ ከሥራዬ በማገዱ ምክንያት ያልከተፈለኝ ውዝፍ ደመወዝ ብር 114,788 እንዲከፍለኝ ይወሰንልኝ ብለዋል።

የሥር ተከላሽም በዋናነት ሁለት መቃወሚያዎችን አቅርቧል። መቃወሚያዎቹም ፍ/ቤቱ ጉዳዩን ለማየት የሥረ ነገር ዳኝነት ሥልጣን የለውም፤ የከላሽ ክስ በይርጋ ይቋረጣል የሚሉ ናቸው።

የሥር ፍ/ቤት ተከላሽ ያቀረቧቸውን የመቃወሚያ ነጥቦች ከመረመረ በኋላ ከላሽ የሲቪል ሰርቪስ ሠራተኛ በመሆናቸው በክልሉ የሲቪል ሰርቪስ አዋጅ ቁጥር 29/95 አንቀጽ 71 መሠረት ክሱ መቅረብ ያለበት ለአስተዳደር ፍ/ቤት እንጂ ለመደበኛ ፍ/ቤት ባለመሆኑ ፍ/ቤቱ ሥልጣን የለውም ሲል የከላሹን ክስ ውድቅ አድርጓል።

የሥር ከላሽም ለክልሉ የመንግስት ሠራተኞች አስተዳደር ፍ/ቤት ጉዳዩን ያቀረቡ ሲሆን የአስተዳደር ፍ/ቤቱ በአስተዳደር መ/ቤት የዲስፕሊን ኮሚቴ የተሰጠ ውሳኔ በመ/ቤቱ የበላይ ኃላፊ ከፀደቀ በኋላ በይግባኝ የሚቀርቡ ጉዳዮችን የማየት ሥልጣን ያለው ሲሆን የይግባኝ ባይ ቅሬታም ይኸንኑ ሥነ ሥርዓት ሳይጠብቅና በአሰሪው መ/ቤት የተሰጠ የዲስፕሊን ኮሚቴ ውሳኔ በሌለበት በ3ኛ ወገን /በክልሉ ም/ቤት/ ውሳኔ ከሥራ የተሰናበቱ በመሆናቸው የአስተዳደር ፍ/ቤቱ ጉዳዩን አከራክሮ ለመወሰን ሥልጣን የለውም በማለት ክሱን ሳይቀበል ቀርቷል።

የአሁን አመልካችም በክልሉ የመንግስት ሰራተኞች አስተዳደር ፍ/ቤት በተሰጠ ብይን ቅር በመሰኘት ይግባኝ ለክልሉ ጠ/ፍ/ቤት ያቀረቡ ቢሆንም የክልሉ ጠ/ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎትም መልስ ሰጪውን መጥራት ሳይስፈልግ በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 337 መሠረት የይግባኙን መዝገብ

በመዝጋት ይግባኝ ባዩን አሰናብቷል። የአሁኑ አመልካችም በሥር የአስተዳደር ፍ/ቤትም ሆነ በይግባኝ ሰሚው ችሎት ብይን ላይ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት ተፈጽሟል በማለት የሰበር አቤቱታቸውን ለሥር የክልሉ ጠ/ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት ያቀረቡ ቢሆንም የተፈፀመ የሕግ ስህተት የለም በማለት የሥር ፍ/ቤቶችን ብይን አጽንቷል።

አመልካች የሰበር አቤታቸውን ለዚህ ችሎት ያቀረቡትም በሥር የአስተዳደር ፍ/ቤትና በክልሉ ጠ/ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት ብይንና በክልሉ ጠ/ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት ፍርድ ላይ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት ተፈጽሟል በሚል ሲሆን በዋናነት የጠቀሱትም የቅሬታ ነጥብ፣ ተጠሪው አመልካችን ከሥራ አግዶ ካቆየ በኋላ ማሰናበቱ አግባብ ባለመሆኑ ጉዳዩን አከራክሮ እንዲወሰኑ በሚል ለአስተዳደር ፍ/ቤትም ሆነ መደበኛ ፍ/ቤቶች ክስ ባቀርብም አለመቀበላቸው አመልካች ፍትሕ እንዳላገኝ የሚያደርግ በመሆኑ ተቀባይነት የለውም የሚል ነው።

ተጠሪው በበኩሉ በሰጠው መልስ አመልካች የክልሉ የፋይናንስ ቢሮ ኃላፊ ሆነው በሹመት በሚሰሩበት ወቅት በታማኝነት ማገልገል ሲገባቸው በፀረ ልማትና አፍራሽ በሆኑ ተግባራት ላይ ተሰማርተው በመገኘታቸው በተሰጠው የፖለቲካና የአስተዳደር ውሳኔ ከሥራቸው እንዲሰናበቱ የተደረገው በአግባቡ ነው በማለት የሥር ፍ/ቤቶች ውሳኔ ላይ የተፈፀመ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት የለም ሲል ተከራክሯል።

ከሥር ጀምሮ የተደረገው ክርክር ከዚህ በላይ እንደተጠቀሰው አጥሮ የቀረበ ሲሆን እኛም በሥር የአስተዳደር ፍ/ቤት ብይንም ሆነ በየደረጃው ባሉ የክልሉ ፍ/ቤቶች ብይንና ፍርድ ላይ የተፈፀመ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት አለ? ወይስ የለም? የሚለውን ጭብጥ ይዘን ክርክሩን እንደሚከተለው መርምረናል።

ከቀረበው ክርክር መገንዘብ እንደሚቻለው አመልካች ቀደም ሲል የመንግስት ሠራተኛ በመሆናቸው በክልሉ የመንግስት ሠራተኞች አዋጅ መሠረት የሚተዳደሩ ቢሆንም የክልሉ መስተዳደር ም/ቤት ተመርጠው በተሰጣቸው ሹመት መሠረት የክልሉ የፋይናንስ ቢሮ ኃላፊ በመሆን እየሰሩ ፈጽመዋል በተባሉት ፀረ ልማትና አፍራሽ ተልዕኮ ከሥልጣናቸው ወይም ከሹመታቸው የሾሟቸው አካል አንስቶአቸዋል።

ይህ በመሆኑ ቀደም ሲል ሲሰሩበት ከነበረው የመንግስት መ/ቤት ለቀው በተሰጣቸው ሹመት ላይ እያሉ በተወሰደባቸው የፖለቲካ እርምጃና የአስተዳደር ውሳኔ ከሥራቸው በመነሳታቸው ጉዳይ በክልሉ የመንግስት ሠራተኞች አዋጅ መሠረት ሊታይ የሚገባ መሆን አለመሆኑን መመርመር ተገቢ ይሆናል።

በክልሉ የመንግስት ሰራተኞች አዋጅ መሠረት ለአስተዳደር ፍ/ቤት በይግባኝ የሚቀርበው ጉዳይ አስቀድሞ መታየት ያለበት ሰራተኛው በሚሰራበት የመንግስት መ/ቤት ውስጥ በተቋቋመው የዲስፕሊን ኮሚቴ ነው። አመልካች ግን ከፍ ተብሎ እንደተገለፀው የፋይናንስ ቢሮ ኃላፊ በመሆናቸው በሥራቸው ያሉ የመንግስት ሠራተኞች የዲስፕሊን ግድፈት ሲፈጽሙ የመ/ቤቱ የዲስፕሊን ኮሚቴ ውሳኔን ሊያፀድቁ ሊያሻሽሉ ወይም ውድቅ በማድረግ እንደገና እንዲታይ የማድረግ ሥልጣን ያላቸው ናቸው። በመሆኑም ራሳቸውን እንደ ሠራተኛ በመቁጠር የፖለቲካ ውሳኔን ለአስተዳደር ፍ/ቤት የሚያቀርቡበትና ጉዳያቸውን በክልሉ የመንግስት ሠራተኞች አስተዳደር አዋጅ እንዲታይ የሚጠይቁበት ሁኔታ የለም።

በሌላ በኩል ተጠያቂነት አንዱ የመልካም አስተዳደር ማዕቀፍ ሲሆን በአ/ፌ/ዲ/ሪ/ሕገ መንግስት አንቀፅ 12/2/ ማንኛውም ኃላፊና የሕዝብ ተመራጭ ኃላፊነቱን ሲያንድል ተጠያቂ እንደሚሆን በግልጽ የተደነገገ ሲሆን ተጠያቂነቱ ለሕግ እና ለመረጠው ሕዝብ ጭምር ሊሆን ይችላል። በዚህ በተያዘውም ጉዳይ አመልካች የቢሮው ኃላፊ በነበሩበት ወቅት ፈጽመዋል ለተባሉት ድርጊቶች የሕዝብ ውክልና ያለው የክልሉ ምክርቤት ከሥልጣናቸው ወይም ከሹመታቸው አንስቷል። ይህን የፖለቲካ ውሣኔ አመልካች በፍ/ቤት ለማስለወጥ ማቅረባቸው ያለአግባብ ሲሆን የፖለቲካ ውሣኔዎችን /political actions/ ፍ/ቤቶች ተቀብለው አከራክረው ተገቢውን ፍርድ ለመስጠት የዳኝነት ሥልጣንም አይኖራቸውም።

በመሆኑም የሥር ፍ/ቤቶች ጉዳዩን አከራክሮ ለመወሰን የሥረ ነገር የዳኝነት ሥልጣን የለንም ሲሉ በሰጡት ብይንም ሆነ ፍርድ ላይ የተፈፀመ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት አላገኘንም።

ው ሣ ኔ

1. የክልሉ የአስተዳደር ፍ/ቤት በይ/መ/ቁ/አስ/ፍ/ቤት 17/02/2001 በቀን 30/04/2001 ዓ.ም የሰጠው ብይን፣ የክልሉ ጠ/ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ/ቁ 01721 በቀን 19/05/2001 ዓ.ም የሰጠው ትዕዛዝና የክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት በመ/ቁ 01732 በቀን 30/03/2003 ዓ/ም የሰጠው ፍርድ በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 348/1/ መሠረት ፀንተዋል።
2. የሥር ፍ/ቤቶች አመልካች ያቀረቡትን ክስ ለማየት የዳኝነት ሥልጣን የለንም ሲሉ የወሰኑት በአግባቡ ነው ብለናል።
3. የዚህን ፍ/ቤት ወጪና ኪሣራ የግራ ቀኙ ተከራካሪዎች የየራሳቸውን ይቻሉ።
4. መዝገቡ የተዘጋ ስለሆነ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ቤ/መ